

z kapitalistických armád

Major Ing. Vladimír Hanzal

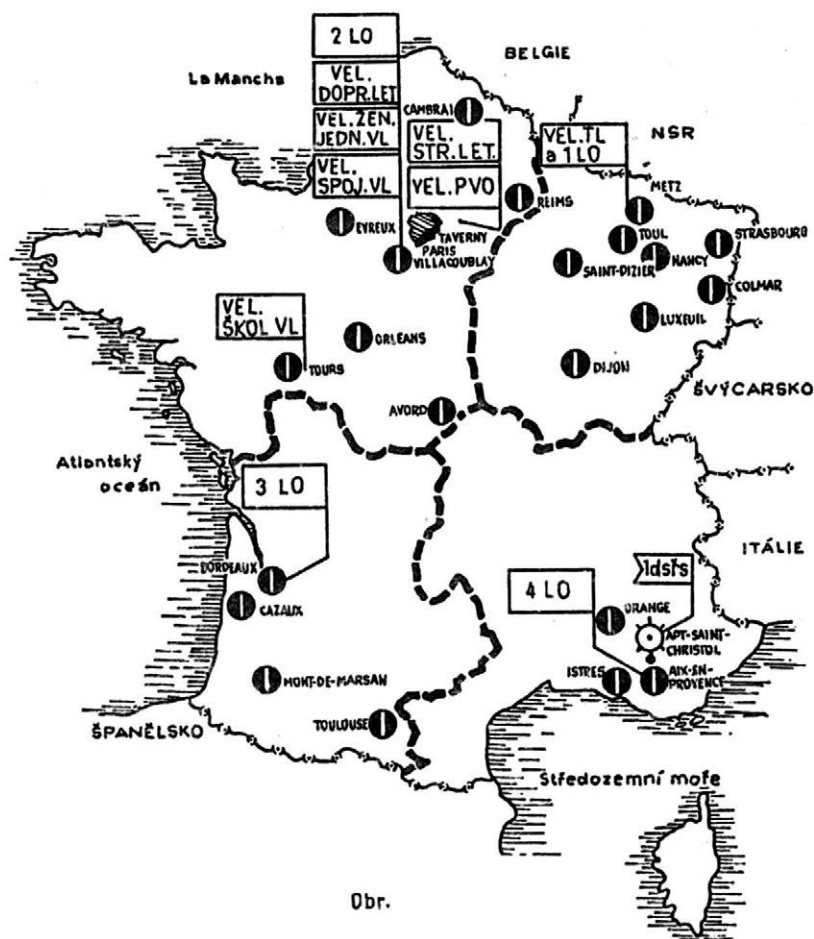
VOJENSKÉ LETECTVO FRANCIE

Francie je jedním ze zakládajících členů Severoatlantického paktu. Přes odvolání svého personálu z integrovaných vojenských orgánů paktu a vyjmutí jednotek z podřízenosti spojeneckého velení v roce 1966 a některá národní specifika vyplývající z jejího postavení v západním světě udržuje těsnou spolupráci s NATO a sleduje agresivní politiku USA. Ke splnění svých politických cílů v Evropě i v dalších částech světa systematicky modernizuje ozbrojené síly, včetně vojenského letectva, jejichž agresivní charakter potvrzují mj. bojové akce v rozvojových zemích v poválečné historii.

Francouzské vojenské letectvo se začalo formovat kolem roku 1910 jako pátá zbraň (spolu s pěchotou, jezdeckem, dělostřelectvem a ženisty) začleněná pod tehdejší ministerstvo války. V roce 1934 byl schválen zákon vymezující všeobecnou organizaci vojenského letectva jako samostatného druhu ozbrojených sil. Během svého dalšího vývoje prošlo vojenské letectvo mnoha strukturálními změnami a postupně se vyvinulo v moderní druh ozbrojených sil disponující leteckou technikou téměř výlučně domácí konstrukce a výroby.

V souladu s plány použití ozbrojených sil je vojenské letectvo schopno vést bojovou činnost samostatně nebo v součinnosti s ostatními druhy vojsk na evropském válečném i na zámořských územích za použití konvenčních i jaderných zbraní. Má především plnit úkoly taktické letecké podpory a protivzdušné obrany. Jednotky vyzbrojené jadernými zbraněmi jsou určeny k plnění úkolů jaderného napadení.

Vojenské letectvo je rozmístěno po celém území Francie, přičemž hlavní síly a prostředky taktického letectva jsou soustředěny na severovýchodě země (**viz obr.**).

Obr.

Celkem využívá vojenské letectvo k rozmístění a činnosti bojových jednotek asi 30 leteckých základů. Na dalších 20 základnách jsou zabezpečovací a týlové jednotky a zařízení.

Vojenské letectvo Francie má asi 95 000 osob, z toho asi 35 000 jsou vojáci základní služby. Má k dispozici 120 000 vycvičených vojáků v záloze, z nichž 70 000 je předurčeno k doplnění na válečné počty (165 000 osob). Z tohoto počtu je 50 000 v pohotovostní záloze a může být v případě potřeby povoláno ještě před vyhlášením mobilizace.

Ve výbroji vojenského letectva je asi 450 bojových letounů, zhruba 200 doprav-

ních letounů a velké množství letounů a vrtulníků různých typů a určení k plnění pomocných úkolů. **Strategické letectvo** je vyzbrojeno pozemními balistickými jadernými řízenými střelami SSBS S. 3 a letouny-nosiči jaderných zbraní Mirage IVP. **Taktické letectvo** má letouny-nosiče Jaguar a Mirage IIIE, které jsou nahrazovány letouny 2 000N. Konvenční výzbroj taktického letectva tvoří převážně letouny Mirage IIIE, Jaguar a Mirage F.1CR, od poloviny 90. let je plánováno zavést do výzbroje nový bojový letoun Rafale. Základním typem letounu u stíhacího letectva je Mirage F.1C, který je nahrazován letounem Mirage 2 000C. Dopravní letectvo je vyzbrojeno různorodou leteckou technikou, základním typem je letoun C.160 Transall.

Nejvyšším řídicím orgánem je štáb vojenského letectva v Paříži. Náčelník štábu podléhá ministru obrany a odpovídá za bojovou a mobilizační pohotovost, zpracovávání plánů výstavby a použití vojenského letectva, výcvik, výzbroj a všestranné materiálně technické a týlové zabezpečení. Je mu podřízen štáb se třemi správami (plánovací, operační a týlová) a samostatné správy a orgány (inspektorát technický, intendantní a správní, pro mobilizaci a zdravotnické služby a správa kádrová, intendantní, MTZ a infrastruktury).

Velení vojenskému letectvu je zajišťováno po dvou liniích. Sedm specializovaných velitelství, z nichž čtyřem podléhají bojové jednotky (velitelství strategického letectva, taktického letectva, PVO a letectva PVO a dopravního letectva) a třem zabezpečovací jednotky (velitelství spojení, ženijních jednotek a škol vojenského letectva), zajišťuje operační řízení sil a prostředků vojenského letectva. Druhá linie zahrnuje velitelství čtyř leteckých okruhů a zabezpečuje činnost leteckých základen a všech zařízení vojenského letectva a odpovídá za doplňování a mobilizaci ozbrojených sil.

Velitelství strategického letectva, VS Taverny, odpovídá za bojovou pohotovost a použití strategických prostředků jaderného napadení vojenského letectva. Je mu podřízena jedna divize strategických řízených střel, jeden bombardovací letecký pluk, výcvikové letecké středisko a spojovací letka Astarte.

Divize strategických řízených střel, VS Apt-Saint-Christol, má celkem 18 strategických řízených střel SSBS S.3, začleněných po devíti ve dvou letkách 95. pluku strategických řízených střel. Odpalovací zařízení řízených střel jsou vybudována v podzemních šachtách na náhorní plošině Plateau d'Albion v Provensálských Alpách. Šachty jsou rozmístěny ve vzdálenosti 2 až 4 km od sebe, což vylučuje současnou zničení dvou a více odpalovacích zařízení jednou jadernou pumou střední mohutnosti. V letech 1982 až 1984 byly řízené střely, odpalovací zařízení, podzemní velitelská stanoviště a spojovací systémy z odolnější, především proti účinkům elektromagnetického impulsu.

Řízené střely SSBS S.3 jsou nepřetržitě udržovány na vysokém stupni bojové pohotovosti. Z celkového počtu 18 řízených střel je 16 až 17 udržováno v po-

hotovosti k odpálení do 7 až 9 minut, zbývající střely jsou střídavě v technické kontrole a jsou v pohotovosti k odpálení za 6 až 8 hodin.

Výcvik personálu letek řízených střel je zajišťován ve výcvikové letce a zkušební odpálení řízených střel se provádí ve zkušebním středisku francouzských ozbrojených sil v Biscarosse (asi 70 km jihozápadně od Bordeaux).

Řízené střely SSBS S.3 s maximálním dosahem 3 700 km jsou vybaveny jadernou hlavicí mohutnosti 1 Mt a mají být ponechány ve výzbroji do poloviny 90. let, kdy se předpokládá jejich postupné nahrazení nově vyvíjenou řízenou střelou SSBS S.4.

Bombardovací letecký pluk má ve výzbroji 18 letounů Mirage IVP ve dvou letkách po devíti letounech. Letoun Mirage IVP je modernizovanou verzí letounu Mirage IVA. Modernizace letounů na obměnu Mirage IVP a jejich úprava pro použití leteckých protizemních řízených střel ASMP s jadernou bojovou hlavicí mohutnosti 150 kt s dosahem až 250 km umožnila ponechat tento již zastaralý letoun v bojovém použití. Přesto se počet bombardovacích letounů Mirage IV dlouhodobě snižuje. Zatímco v roce 1970 bylo v bojovém použití 45 těchto letounů, v roce 1978 byl jejich počet snížen na 32 a od roku 1988 na 18 letounů. Letouny Mirage IVP mají být ponechány v bojovém použití do poloviny 90. let, kdy se předpokládá převzetí jejich úkolů vyvíjenou strategickou řízenou střelou SSBS S.4.

Strategické bombardovací letouny jsou udržovány v pohotovosti ke vzletu do 4 hodin. Po uvedení do nejvyššího stupně bojové pohotovosti jsou schopny vzlétnout do 5 minut po vydání rozkazu. Pro každý letoun jsou vycvičeny dvě osádky. Letouny mohou plnit úkoly samostatně, ve dvojicích nebo ve skupinách.

Cisternový letecký pluk má tři cisternové letky s celkem 11 letouny KC-135F americké výroby. Je určen především k doplňování bombardovacích letounů Mirage IVP palivem za letu. Je využíván rovněž k plnění úkolů ve prospěch taktického a stíhacího letectva.

Výcvikové středisko strategického letectva provádí především přeškolovací výcvik pilotů strategických bombardovacích letounů. Je vyzbrojeno letouny Mirage IVA a Mirage IIIB. Spojovací letka Astarte je vyzbrojena letouny C.160 Transall, které jsou vybaveny spojovacími prostředky odolnými proti účinkům elektromagnetického impulsu a REB. Podílí se na zabezpečení nepřetržitého spojení strategických jaderných sil.

Velitelství taktického letectva a 1. leteckého okruhu, VS Metz-Frescaty, je sloučeným operačním a územním velitelstvím, z čehož vyplývají jeho rozšířené úkoly. Velitelství odpovídá za bojovou připravenost a pohotovost útvarů a jednotek taktického letectva, za protivzdušnou obranu v prostoru 1. leteckého okruhu a za organizaci radioelektronického boje v rámci vojenského letectva. Má v podřízenosti 1. a 2. taktické letecké velitelství.

Taktické letectvo zahrnuje útvary a jednotky vyzbrojené stíhacími bombardovacími, průzkumnými a speciálními letouny a další bojovou technikou. Jeho hlavním úkolem je v součinnosti s ostatními druhy vojenského letectva vybojovat vzdušnou

nadvládu na rozhodujících směrech a zajistit přímou leteckou podporu pozemního vojska, izolaci prostoru bojové činnosti a vzdušný průzkum na evropském válečnickém i na zámořských územích.

Hlavní síly taktického letectva jsou v míru podřízeny 1. taktickému leteckému velitelství. Jsou organizovány v pěti stíhacích bombardovacích leteckých plucích, včetně dvou pluků nosičů jaderných zbraní, v průzkumném leteckém pluku, pluku radioelektronického boje a pluku řízení taktického letectva. V současnosti má 1. taktické letecké velitelství v 6 leteckých plucích 16 stíhacích bombardovacích letek (z toho pět letek letounů nosičů jaderných zbraní a dvě výcvikové letky) a tři průzkumné letky. Letky nosičů jaderných zbraní jsou přezbrojovány letouny Mirage 2000N vyzbrojenými jednou leteckou protizemní řízenou středního doletu ASMP. První letka přezbrojená těmito letouny byla uvedena do bojové pohotovosti v polovině roku 1988. Postupně má být do roku 1992 až 1993 přezbrojeno všech pět letek nosičů jaderných zbraní taktického letectva. Celkem objednalo francouzské vojenské letectvo včetně technické zálohy 112 letounů Mirage 2000N. Průzkumné letky jsou přezbrojovány letouny Mirage F.1CR. Dosud byly přezbrojeny dvě letky a přezbrojení třetí je plánováno v letech 1988 až 1989. U přezbrojených letek byly zavedeny do použití univerzální soupravy vzdušného průzkumu SARA. Souprava tvořená palubní a pozemní částí umožňuje mj. utajený a proti rušení odolný oboustranný přenos dat na vzdálenost až 350 km a vyhodnocování informací v reálném čase. Ve výzbroji stíhacích bombardovacích a průzkumného leteckého pluku je celkem 285 letounů, z nichž 75 jsou nosiče jaderných zbraní. Pluk REB je vyzbrojený letouny-rušiči DC-8, Nord Gabriel a Transall Gabriel. Převážná část pozemních prostředků REB je již v době míru umístěna na území NSR.

2. taktické letecké velitelství nemá v době míru podřízeny žádné bojové jednotky. V případě potřeby řídí síly a prostředky vyčleněné od 1. taktického leteckého velitelství a ostatních druhů letectva k plnění intervenčních úkolů mimo území Francie. K těmto úkolům je trvale předurčena 4. letka 7. stíhacího bombardovacího leteckého pluku a 4. letka 11. stíhacího bombardovacího leteckého pluku, jejichž personál je připravován k plnění úkolů na zámořských územích a letouny jsou vybaveny zařízením k doplňování paliva za letu. V době zvýšeného napětí a za války by velitelství odpovídalo za rozvinutí nových leteckých útvarů a jednotek zejména ze sil a prostředků Velitelství škol vojenského letectva. Vojenské letectvo je schopno zmobilizovat až 11 letek s více než 250 letouny.

Základním taktickým a organizačním útvarem taktického letectva je letecký pluk. Má dvě až čtyři letky po 15 letunech a 18 až 20 vycvičených pilotech. U každého leteckého pluku je udržována 20% technická záloha letounů. Organizace leteckého pluku je obdobná pro všechny druhy francouzského vojenského letectva.

Velitelství letectva PVO, VS Taverny, je součástí Velitelství PVO Francie. Od-

povídá za výstavbu a bojové použití útvarů a jednotek stíhacího letectva a organizaci součinnosti s ostatními silami a prostředky protivzdušné obrany Francie.

Stíhací letectvo je základem palebného systému PVO Francie. Je určeno k ničení vzdušných cílů především ve středních a velkých výškách a v prostorech mimo dosah pozemních palebných prostředků. Je organizováno ve čtyřech stíhacích leteckých plucích s celkem 13 letkami, z nichž jsou 2 výcvikové a 1 letka je trvale dislokována mimo území Francie v Džibuti. V jeho výzbroji je 195 letounů, z nichž více než polovina je upravena pro doplňování paliva za letu. Pro střežení vzdušného prostoru jsou u každého stíhacího leteckého pluku vyčleňovány 2 až 4 letouny s pohotovostí ke vzletu do 5 až 15 minut.

Za celkovou organizaci a zabezpečení protivzdušné obrany státního území odpovídá Velitelství PVO, umístěné ve společném VS s Velitelstvím letectva PVO, které řídí prostřednictvím operačních středisek útvarů a jednotky stíhacího letectva, protiletadlové raketové útvarů, radiotechnické a spojovací útvarů PVO a organizuje součinnost s řídícími orgány systému řízení a uvědomování PVO NATO NADGE a systémů řízení a uvědomování PVO Španělska a dalších sousedních zemí.

Protivzdušná obrana je organizována ve čtyřech obvodech. Severní obvod PVO má operační středisko v Doullensu, severovýchodní v Drachenbrunnu, jihovýchodní v Lyonu a jihozápadní v Mont-de-Marsanu. Operační střediska a stanoviště protivzdušné obrany tvoří se svou radiolokační a výpočetní technikou pozemní automatizovaný systém řízení a uvědomování PVO STRIDA II, který prochází v současné době rozsáhlou modernizací. K rozšíření možností pozemního systému řízení a uvědomování PVO budou do poloviny devadesátých let zavedena do bojového použití čtyři létající střediska řízení a uvědomování PVO na letounech E-3A, C Sentry, což se projeví zvýšením bojových možností palebných prostředků včetně působení stíhacího letectva zejména v malých výškách.

Pozemní palebné prostředky PVO tvoří 12 letek protiletadlových řízených střel Crotale a protiletadlové dvojkanóny ráže 20 mm Cerbere, které jsou určeny hlavně k PVO leteckých základen. K PVO státního území jsou vyčleňovány rovněž protiletadlové řízené střely Hawk pozemního vojska a v případě potřeby letouny taktického letectva a letectva vojenského námořnictva.

Velitelství dopravního letectva, VS Villacoublay, zabezpečuje vzdušnou přepravu osob, bojové techniky a materiálu pro všechny druhy ozbrojených sil. Kromě toho zabezpečuje radioelektronický průzkum, vyhledávací a záchrannou službu, přepravu nejvyšších státních a vojenských představitelů a další speciální úkoly.

Dopravní letectvo je organizováno v dopravní letecké skupině (přeprava funkcionářů), čtyřech dopravních leteckých plucích, pěti samostatných dopravních vrtulníkových letkách a čtyřech letkách výcvikových a speciálního určení. Celkem má asi 200 dopravních letounů, z toho je 70 letounů Transall a 100 vrtulníků různých typů. V roce 1987 bylo rozhodnuto o nákupu 12 amerických letounů Hercules, je-

jichž dodávky mají být ukončeny v roce 1989. Letouny mají zvýšit možnosti dopravního letectva především pro přepravu vojska pro rychlé zasazení.

Velitelství spojení letectva, VS Villacoublay, odpovídá za nepřetržité a spolehlivé spojení v rámci vojenského letectva a za včasné předání údajů všem stupňům systému řízení a uvědomování PVO o vzdušné situaci.

Velitelství zabezpečuje provoz v automatizovaném spojovacím systému vojenského letectva Reseau Air-70 a stanoví jednotné zásady použití spojovacích zařízení, pravidla utajení a ochrany provozu ve spojovacích sítích. Organizuje a řídí rádiový a radiotechnický průzkum a podílí se na koordinaci radioelektronického boje ve prospěch vojenského letectva. Po odborné stránce řídí velitelství leteckých okruhů, všechny spojovací útvary a jednotky vojenského letectva a odborný spojovací výcvik osádek letounů a leteckých návodčích. V případě potřeby přebírá vyčleněné spojovací prostředky od resortu pošt a telekomunikací.

Velitelství ženijních jednotek vojenského letectva, VS Villacoublay, organizuje ženijní zabezpečení útvarů a zařízení vojenského letectva. Jsou mu podřízeny dva ženijní pluky, ženijní rota a výcvikové ženijní středisko.

V době míru se Velitelství ženijních jednotek vojenského letectva podílí na plánování, výstavbě a údržbě leteckých základen a objektů, zajišťuje výcvik ženijních jednotek a záloh a vypracovává metody rychlých oprav vzletových a přistávacích drah. Zabezpečuje rovněž výcvik pyrotechniků pro všechny druhy vojsk a zpracovává a vydává technické informace pro pyrotechnickou službu v ozbrojených silách.

V době války jsou ženijní jednotky posilovány specializovanými stavebními dělníky a technikou z civilních podniků. Jejich hlavním úkolem je zajišťovat rychlé opravy vzletových a přistávacích drah a zařízení leteckých základen, budovat polní letiště a odminovávat nebo v případě potřeby ničit letecké základny po jejich opuštění. Kromě toho se ženijní jednotky podílejí na budování ochranných valů a úkrytů, maskování letišť a společné obraně základen. Velitelství ženijních jednotek vyčleňuje také speciální skupiny určené k vyhledávání a úpravě ploch pro vzlety a přistání dopravních letounů a vrtulníků zabezpečujících vzdušnou přepravu vojsk a materiálu.

Velitelství škol vojenského letectva zabezpečuje výcvik létajícího a technického personálu letectva. Je mu podřízeno asi 20 vojenských škol a výcvikových středisek, v nichž je na 400 letounů a vrtulníků různých typů. K základním typům cvičných letounů patří letouny Epsilon, Alpha Jet a Fouga Magister.

Výcvik létajícího personálu organizuje především Letecká škola v Salon-de-Provence. Po jejím ukončení jsou absolventi podle výsledků a zájmů zařazeni do jedné ze škol pokračovacího výcviku se specializací na proudové letouny, vrtulníkové letouny, vrtulníky nebo letecké navigátory pro letouny-nosiče jaderných zbraní Mirage IVP a Mirage 2 000N. Piloti proudových letounů absolvují poté výcvik na

letounech Alpha Jet u výcvikového leteckého pluku a po jeho ukončení se přeškolují ve výcvikových letkách bojových útvarů na bojové letouny.

Pozemní technický personál vojenského letectva je připravován na několika školách, z nichž k hlavním patří školy a učiliště v Salon-de-Provence, Rochefort, Saintes a Nîmes.

Vyšší vzdělání ve vojenském letectvu zajišťuje především Středisko vyššího leteckého školství v Paříži, které je vyjmuto z podřízenosti Velitelství škol vojenského letectva a podléhá přímo náčelníkovi štábu vojenského letectva. Středisko slučuje tři zařízení: Vysokou válečnou školu vojenského letectva, Školu štábu vojenského letectva a Správu vyššího vědeckotechnického vzdělávání, která zajišťuje specializované studium a kursy na vysokých vojenských a civilních školách.

Velitelství leteckého okruhu je územním velitelstvím. Francie je rozdělena na čtyři letecké okruhy, které jsou shodné s obvody PVO: 1. letecký okruh zaujímá severovýchodní část území Francie, VS Metz-Freskaty, 2. letecký okruh severní a severozápadní část území, VS Villacoublay, 3. letecký okruh jihozápadní část území, VS Bordeaux, a 4. letecký okruh jihovýchodní část území, VS Aix-en-Provence.

Velitelství leteckého okruhu odpovídá v rozsahu své územní působnosti za výstavbu objektů a zařízení vojenského letectva, organizuje zdokonalovací výcvik, mobilizaci záloh letectva a řídí záchranné práce. Zástupce velitele leteckého okruhu je současně velitelem obvodu PVO. Velitelství leteckého okruhu jsou podřízena všechna zařízení a objekty vojenského letectva na jeho území, zejména letecké základny. K zabezpečení mobilizačního rozvinování se každému leteckému okruhu přiděluje jedna vrtulníková letka ze sil a prostředků dopravního letectva, jednotky a prostředky k obraně území a k plnění dalších úkolů z podřízenosti Velitelství škol vojenského letectva a z civilních aeroklubů.

Bojová příprava francouzského vojenského letectva je organizována převážně na národní úrovni, avšak podle operačních zásad a způsobů vedení bojové činnosti odpovídajících použití letectva NATO.

Od roku 1984 se pravidelně koná komplexní letecké cvičení pod označením Airex, jehož se účastní všechny síly a prostředky vojenského letectva. V jeho průběhu se procvičuje a prověřuje převedení vojenského letectva a PVO z mírového na válečný stav bojové činnosti v jednotlivých etapách konfliktu. Součástí tohoto cvičení je prověrka protivzdušné obrany národního území pod názvem Datex, organizovaná za účasti leteckých sil států NATO.

Velení francouzských ozbrojených sil věnuje rozvoji vojenského letectva trvalou pozornost zaměřenou na zvyšování jeho bojových možností zejména modernizací letounového parku, výzbroje a systémů řízení a na zvyšování připravenosti personálu k plnění úkolů za všech podmínek. Lze předpokládat, že francouzské vojenské letectvo by v případě konfliktu působilo v součinnosti s ozbrojenými silami NATO na středoevropském válečném poli.